

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2025, sp. zn. 4 Tdo 115/2025, ECLI:CZ:NS:2025:4.TDO.115.2025.1

Číslo: 52/2025

Právní věta:

Úplatou ve smyslu § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku u trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice je jakákoli majetková či nemajetková výhoda, která vzhledem ke konkrétním okolnostem není zcela nepatrného významu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.03.2025

Spisová značka: 4 Tdo 115/2025

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice

Předpisy: § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného M. A., podané proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 5. 2024, sp. zn. 7 To 123/2024, jenž rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Břeclavi pod sp. zn. 3 T 126/2023.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů a dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Břeclavi ze dne 27. 2. 2024, sp. zn. 3 T 126/2023, byl obviněný M. A. uznán vinným přečinem organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a za to odsouzen podle § 340 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody na 1 rok. Výkon trestu mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 3 let. Obviněnému byl dále uložen podle § 73 odst. 1, 4 tr. zákoníku na dobu 18 měsíců trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel a podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku trest propadnutí věci, a to ve výroku přesně specifikovaného mobilního telefonu.

2. Skutková zjištění popsaná ve výroku o vině a rozebraná podrobněji v odůvodnění citovaného

rozsudku lze shrnout následovně. Obviněný dne 28. 10. 2023 v době kolem 00:20 hodin v místě bývalého hraničního přechodu XY převezl ve svém vozidle do České republiky 4 osoby syrské národnosti, které předtím podle instrukcí, jež mu přišly na mobilní telefon, naložil na území Slovenské republiky. Tyto osoby nedisponovaly žádnými doklady a vízy opravňujícími je ke vstupu a pobytu na území České republiky, s čímž byl obviněný srozuměn. Za to měl od doposud neidentifikované osoby obdržet úplatu 1 500 Kč a náhradu nákladů na dopravu.

3. Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním, které směřoval proti všem výrokům. Namítal subjektivní stránku trestného činu s tím, že neměl tušení, že se vyzvednutím osob na Slovensku a jejich převezením do České republiky dopouští trestného činu a že žádný z provedených důkazů jeho tvrzení nevyvrací. Zopakoval svou obhajobu, že jen chtěl vyhovět své tehdejší atraktivní přítelkyni, která jej zneužila. Dále namítl subsidiaritu trestní represe a vznesl výhrady vůči trestům zákazu činnosti a propadnutí věci s argumentem, že řidičské oprávnění a mobilní telefon potřebuje k výkonu svého zaměstnání.

4. Krajský soud v Brně odvolací námitky obviněného neshledal důvodnými a napadený rozsudek zrušil podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. pouze z toho důvodu, že zjistil nevytýkané pochybení v tzv. právní větě výrokové části rozsudku spočívající v tom, že zde absentovalo konstatování, že obviněný čin spáchal za úplatu, což odpovídá znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, která byla na jednání obviněného z pohledu skutkových zjištění soudem prvního stupně správně aplikována. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. odvolací soud poté o vině obviněného znovu rozhodl, přičemž vyjma odstraněné vady v právní větě rozhodl shodně jako soud prvního stupně. Obviněnému uložil i stejný trest zahrnující znovu i trest zákazu činnosti a propadnutí věci.

II.

Dovolání obviněného

5. Obviněný M. A. prostřednictvím svého obhájce JUDr. Prokopa Beneše napadl rozsudek odvolacího soudu dovoláním, které opřel o důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

6. Nejprve obviněný odůvodnil, v čem spatřuje naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Vznesl dvě námitky nesprávného právního posouzení skutku jako přečinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Jednak absenci subjektivní stránky a jednak chybějící znak kvalifikované skutkové podstaty podle § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, že čin je spáchán za úplatu.

7. Obviněný nejprve předložil svoje námitky proti závěru o tom, že jednal v eventuálním úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

8. K naplnění znaku za úplatu obviněný uvedl, že odměna 1 500 Kč mu nebyla poskytnuta za spáchání trestné činnosti a odpovídá svou výší sedmihodinové práci řidiče, takže na ni nelze hledět jako na podstatné zvýhodnění, které má na mysli § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Zde obviněný odkázal na komentář k trestnímu zákoníku ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2127-2134.

9. – 10. Obviněný následně s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tvrdil, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s provedenými důkazy, a k rozhodným skutkovým zjištěním nebyly nedůvodně provedeny podstatné důkazy; k tomu předložil svoji argumentaci.

11. Nejvyššímu soudu obviněný navrhl, aby podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil dovoláním napadený rozsudek Krajského soudu v Brně i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Břeclavi ze dne

III.

Vyjádření státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství k dovolání

12. – 15. K dovolání obviněného se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Úvodem rekapituloval dovolací námitky obviněného a připomněl obecná východiska pro provedení přezkumu pravomocného rozhodnutí v dovolacím řízení z titulu dovolacích důvodů, o které obviněný svůj mimořádný opravný prostředek opřel. Následně státní zástupce konstatoval, že podané dovolání je z valné části doslovným opakováním obhajoby obviněného uplatněné v předchozích stádiích trestního řízení, se kterou se soudy obou stupňů beze zbytku a správně vypořádaly. K tomu poznamenal, že podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu, opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky vytýkané v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, se kterou se soudy dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Vzhledem k uvedenému se pak státní zástupce už jen stručně vyjádřil k jednotlivým dovolacím námitkám obviněného.

16. K námitce obviněného, že slíbenou částku 1 500 Kč nad rámec náhrady nákladů za pohonné hmoty, nelze mít za úplatu ve smyslu § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, státní zástupce konstatoval, že podle skutkových zjištění byla obviněnému odměna v této výši slíbena vykonání konkrétní nezákonné aktivity, a současně byl předpoklad vykonání více podobných cest, které měl mít honorovány obdobným způsobem. Bezpochyby šlo tedy o úplatu ve významu, který tomuto pojmu přikládá trestní zákoník.

17. Nejvyššímu soudu státní zástupce navrhl, aby dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Zároveň uvedl, že nemá námitek proti projednání věci v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 tr. ř.

18. Obviněný byl s vyjádřením státního zástupce seznámen prostřednictvím svého obhájce a do doby rozhodování Nejvyššího soudu na něj replikou nereagoval.

IV.

Posouzení důvodnosti dovolání

19. Nejvyšší soud shledal, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení, takže se zabýval otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům. Dovolání je totiž svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který na rozdíl od odvolání nelze podat z jakéhokoli důvodu, ale výhradně na základě některého z taxativně vymezených důvodů uvedených v § 265b tr. ř., přičemž je třeba, aby konkrétní námitky dovolatele takovému důvodu svým obsahem také odpovídaly.

20. Obviněný M. A. uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

21. Nejvyšší soud uvedl obecné úvahy k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

22. Dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze uplatnit, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V jeho mezích lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

23. Nejvyšší soud ještě úvodem uvádí, že je-li očividné, že napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející nevykazuje dovolatelem vytýkané nedostatky a že podané dovolání nemůže být úspěšné, např. protože dovolací argumentace je jen opakováním námitek uplatněných v řízení před soudem prvního a druhého stupně, se kterými se tyto soudy náležitě a v souladu se zákonem vypořádaly nebo napadené rozhodnutí na základě porovnání dovolání s obsahem spisu evidentně netrpí vytýkanými vadami, jsou dány důvody pro odmítnutí takového dovolání pro jeho zjevnou neopodstatněnost podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a Nejvyšší soud neprovádí přezkum napadeného rozhodnutí podle hledisek uvedených v § 265i odst. 3 až 5 tr. ř.

24. – 31. Nejvyšší soud vypořádal námitky obviněného, které byly opřeny o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a dále námitku absence subjektivní stránky skutkové podstaty přečinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku.

32. Jedinou zatím soudy nižších stupňů nevypořádanou námitkou je hmotněprávní výhrada obviněného vůči posouzení skutku podle kvalifikované skutkové podstaty § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Obviněný už v odporu proti trestnímu příkazu a poté znovu prostřednictvím obhájce v závěrečné řeči u hlavního líčení (viz protokol o jeho průběhu) polemizoval s tím, zda na částku 1 500 Kč, kterou měl podle skutkových zjištění soudů obdržet za převezení migrantů přes státní hranice, lze nahlížet jako na úplatu ve smyslu uvedeného ustanovení trestního zákoníku, neboť její výše odpovídá tomu, kolik hodin řídil (vychází to cca na 200 Kč za hodinu). Soud prvního stupně na tuto výhradu nijak nereagoval a odvolací soud se jí nezabýval, protože obviněný uvedenou námitku v odvolání neuplatnil.

33. Nejvyšší soud k tomu připomíná, že východiskem pro zjištění existence dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je popis skutku obsažený ve výroku rozhodnutí, popřípadě rozvedený v jeho odůvodnění a že ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů je zřejmé, že obviněnému byla za pomoc s nedovoleným převozem osob přes státní hranice vedle úhrady nákladů za dopravu přislíbena i odměna 1 500 Kč, přičemž se nemělo jednat o jednorázovou akci, nýbrž mělo jít o opakovaný zdroj jeho příjmu, jak obviněný sám doznal.

34. Pod pojmem úplata ve smyslu § 340 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku se rozumí jakákoli výhoda, a to nikoli jen majetkové povahy, neboť tento pojem je odvozen od pojmu úplatek, za který se také nepovažuje jen majetkové obohacení. Zpravidla však úplata spočívá v přímém majetkovém prospěchu. Z pojmu úplata současně vyplývá, že poskytnutý majetkový či jiný prospěch nemůže být jen zcela nepatrný, např. tabulka čokolády, balíček kávy, květiny atd., neboť takový prospěch nelze považovat za úplatu, která ve svém pojmu zahrnuje uplácení, tedy podstatné zvýhodnění příjemce úplat (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2130, marg. č. 5.). Částku 1 500 Kč, zejména pokud byla přislíbena opakovaně, nelze označit za zanedbatelnou. Nejlépe o tom ostatně vypovídá to, že obviněný se k poskytnutí pomoci s nedovoleným převozem osob přes státní hranice rozhodl nejen pro atraktivitu ženy, která ho s předmětnou nabídkou oslovila, ale právě i s ohledem na slíbenou odměnu, které se mu mělo dostat opakovaně. Jak sám uvedl, bral to „jako brigádu“ (viz protokol zachycující průběh hlavního líčení). Dovolací námitku, že částka 1 500 Kč odpovídá sedmihodinové pracovní době řidiče, je potřeba označit za irrelevantní, protože obviněnému nebyla slíbena odměna za legální práci, nýbrž úplata za to, že převezme ilegální migranty přes státní hranici.

35. Vycházeje ze shora uvedeného je zřejmé, že obviněným uplatněná hmotněprávní námitka je zjevně nedůvodná.

V.

Závěrečné posouzení dovolání

36. Na základě shora uvedených skutečností Nejvyšší soud dovolání obviněného jako celek odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., aniž by věc meritorně přezkoumával podle § 265i odst. 3 tr. ř. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. o odmítnutí dovolání rozhodl v neveřejném zasedání.